

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2018. május 24. és szeptember 13. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A társtettesként, nyereségvágyból elkövetett emberölés bűntette miatt **I. r. vádlott** és társa ellen indított büntető ügyben a Debreceni Törvényszék 2017. június 7. napján kihirdetett/217. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint:

A vádlottak terhére megállapított bűncselekmény a Btk. 160. §-ának (1) bekezdése és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősül.

I. r. vádlott szabadságvesztés büntetését 9 (kilenc) évre, **II. r. vádlott**ét 7 (hét) év 6 (hat) hónapra enyhíti.

A szabadságvesztések végrehajtási fokozata fegyház.

A vádlottak legkorábban a szabadságvesztés 2/3 részének kitöltését követően bocsáthatók feltételes szabadságra.

A szabadságvesztés büntetésekbe a vádlottak által házi őrizetben töltött időt is beszámítja.
1 (egy) napi szabadságvesztésnek 5 (öt) nap házi őrizet felel meg.

Az eljárás során felmerült bűnügyi költségből **I. r. vádlott** 1 396 323 (egymillió-háromszázkilencvenhatezer-háromszázhuszonhárom) forintot, **II. r. vádlott** 1 443 607 (egymillió-négyszáznegyvenháromezer-hatszázhat) forintot köteles megfizetni, az állam terhén maradó összeg pedig 545 251 (ötszáznegyvenötezer-kettőszázötvenegy) forint.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I. r. vádlott személyazonosító igazolványának száma

II. r. vádlott lakcíme **CIM**, személyazonosító igazolványának száma

I n d o k o l á s

A Debreceni Törvényszék a 2017. június 7. napján kihirdetett - perújítási eljárásban hozott -/2017. számú ítéletével hatályon kívül helyezte a Hajdú-Bihar Megyei bíróság/118. számú ítéletét és a Debreceni Ítéltábla Bf.II.26/2006/15. számú végzését.

I. r. vádlott és **II. r. vádlottakat** bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett emberölés büntetében (1978. évi IV. törvény 166. § (1) (2) bekezdés b/ pont). **I. r. vádlottat** 12 év fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra, **II. r. vádlottat** 10 év fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztések tartamába beszámítani rendelte a vádlottak által őrizetben, illetőleg előzetes letartóztatásban töltött időt, rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

Az ítélet ellen a vádlottak és a védőik felmentésért jelentettek be fellebbezést, a II. r. vádlott védője elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezése céljából.

Az ügyész az ítéletet tudomásul vette. A fellebbviteli főügyészség az átiratában az ítélet helybenhagyását indítványozta.

A vádlottak védői közös beadványban indokolták a fellebbezéseiket. Elsődlegesen az első fokú ítélet megváltoztatását kérték, a perújítási indítvány elutasítását. Másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az első fokú bíróság új eljárásra utasítását és annak elrendelését, hogy az ügyet az első fokú bíróság más tanácsa bírálja el.

I.

1.

Az eljárási kérdések között elsőként a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: rBe.) 6. §-a (3) bekezdésének d/ pontjából kiindulva a ne bis in idem elvének megsértését vélik felfedezni. Büntetőeljárást nem lehet indítani, ha a terhelt cselekményét már jogerősen elbírálták. A perújítási eljárás a perújítási indítvány benyújtásával kezdődik. Ezt megelőzően semmilyen eljárási cselekmény nem foganatosítható, perújítási nyomozás sem rendelhető el, arra csak akkor kerülhetne sor, ha azt az ügyész által benyújtott perújítási indítványra tekintettel a bíróság rendeli el. „Ha nincs perújítási indítvány benyújtva, akkor egyáltalán milyen perújítási bizonyítékok felkutatása végett rendel el az ügyész perújítási nyomozást, mikor még ő maga sem tudja azt, hogy a perújítási indítványban milyen okokra hivatkozással, milyen bizonyítékokra alapítottnan fogja kérni a perújítási eljárás elrendelését?” A törvény kizárólag akkor engedi meg, hogy az ügyész perújítási nyomozást rendeljen el, ha más nyújtott be perújítási indítványt (rBe. 411. § (3) bekezdés), mert akkor már kijelölésre kerültek a perújítási eljárás keretei. Ez következik abból a törvény-szövegből is, hogy az ügyész a perújítási indítvány *megküldése* előtt rendelhet el perújítási nyomozást. A további érvelés szerint az ügyésznek az alapügyben lehetősége volt a bizonyítékok összegyűjtésére, a vád képviselőjére, viselnie kell a sikertelenség következményeit. Mindezen jogértelmezés következtében bizonyítékként a perújítási nyomozás teljes anyaga nem használható fel.

2.

A következőkben arra mutatnak rá, hogy a perújítási eljárásban a bíróság és az ügyészség részéről olyan személyek jártak el az ügyben, akik törvénytől fogva kizártak, vagy eljárási jogosultságukkal kapcsolatban jogsértések állapíthatók meg.

2.1.

Gulyásné dr. Birinyi Ildikó az alapügyben bíróként hozott határozatot, ezért a perújítási eljárásban ügyészként sem járhat el. A Hajdú-Bihar Megyei Főügyészségen a főügyész helyettesi beosztása pedig a teljes főügyészséget kizárja az eljárásból, mint ahogyan azt a Legfőbb Ügyészség meg is

állapította. A Be. szabályai nem tesznek különbséget abban a tekintetben, hogy milyen jogviszony keretében látja el valaki a főügyész helyettesi tisztségét, a kizárási ok független attól, hogy megbízással vagy kinevezéssel tölti be a tisztséget. A megbízásra 2012. január 20. napján került sor **TANÚ2** 2012. január 23. napján jelent meg a Tiszadobi Rendőrőrsön, a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség 2012. március 12. napján rendelte el a perújítási nyomozást. 2012. november 1. napján a Legfőbb Ügyész kinevezi **Gulyásné dr. Birinyi Ildikót** büntetőjogi szakági főügyész helyettesé. 2013. január 25. napján a Legfőbb Ügyész a perújítási nyomozásból a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészséget kizárta és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészséget jelölte ki. Az ez idő alatt jogellenesen lefolytatott eljárás eredményeként beszerzett bizonyítékok nem vehetők figyelembe. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség a képviseleti jogosultságát csak 2013. szeptember 24. napján jelentette be, akkor csatolta a Legfőbb Ügyészség kijelölő határozatát.

2.2.

A perújítási indítvány megengedhetősége kérdésében döntést hozó ítéletábrái tanács egy tagja, **Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra** kizárt bírónak vett részt a perújítást elrendelő határozat meghozatalában, mert az alapügyben „kvázi” nyomozási bírónak járt el. A perújítást elrendelő határozat ezért jogellenes, amelyhez semmilyen jogi kötőerő nem tartozhat.

2.3.

A titkos adatszerzést engedélyező határozatokat a Hajdú-Bihar Megyei **bíró**ság elnökhelyettese és a büntető kollégium vezetője hozta, mint a Debreceni Városi **bíró**ság bírái. A megyei bíróság vezető tisztségviselőinek kinevezése az OIT hatáskörébe tartozott, ezért a Debreceni Városi **bíró**ságra való kirendelésüknek is az OIT-től kellett volna származnia. Ilyen kirendelő határozat nincs, ezért a titkos adatszerzés eredményét a bizonyítékok köréből ki kell rekeszteni.

3.

A védők további eljárási szabálysértéseket is felvetettek, amelyek miatt a törvénysértően beszerzett bizonyítékok nem vehetők figyelembe, illetve a védelemhez fűződő jogok sérültek.

3.1.

Kétségesse teszi a perújítási nyomozás eredményének felhasználhatóságát, hogy a perújítási nyomozás lefolytatására a résztvevők jogainak figyelmen kívül hagyásával, a minimális garanciális szabályok betartása nélkül került sor. A vádlottak a perújítási eljárásról akkor értesültek, amikor részükre kézbesítésre került a perújítást elrendelő ítéletábrái határozat. Ezt megelőzően a folyamatban lévő eljárással kapcsolatban értesítést nem kaptak, az őket érintő azon eljárási cselekményeken, amelyeken egyébként jelen lehettek volna, pl. a terepkutatás, értesítést nem kaptak. A perújítási nyomozás iratait nem ismerhették meg a perújítás tárgyában való döntéshozatal előtt, így bizonyítási indítványokat nem terjeszthettek elő, a szakértői véleményre észrevételeket nem tehettek. Ugyanez vonatkozik a védőkre is. Történt ez annak ellenére, hogy a perújítási nyomozásra a nyomozásra vonatkozó általános szabályok az irányadók a perújítási eljárás jellegének megfelelően. Nem lehet érv a perújítási nyomozás titkossága mellett, hogy az nem a terheltekkel szemben folyt. A terhelti és a védői alapvető jogok törvénysértő korlátozása miatt a perújítási nyomozás eredménye nem használható fel.

3.2.

A titkos adatszerzés eredményének felhasználhatóságát az is kizárja, hogy törvényi rendelkezés ellenére nem került az iratokhoz csatolásra a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészségnek a titkos adatszerzés engedélyezése iránti indítványa.

3.3.

Feltétlen eljárási szabálysértésként értékelik, hogy a kirendelt szakértők nem csatolták a szakvéleményükhöz az annak alapját képező vizsgálati eredményeket az igazságügyi szakértőkről szóló törvényben foglaltak ellenére. Azok megismerése nélkül a védelem nem volt abban a helyzetben, hogy érdemben tudjon a szakértői véleményekkel szemben érvelni, akár magánszakértő bevonását kezdeményezni.

3.4.

A nyomozás során kihallgatott személyek nem a büntetőeljárási szabályoknak megfelelően lettek kioktatva. Egyik tanú sem tett arra vonatkozóan érdemi nyilatkozatot, hogy bár mentességi joga áll fenn, kíván-e élni e jogával, vagy vallomást kíván tenni. Ez az eljárási szabálysértés fennáll **TANÚ1, TANÚ2, TANÚ3, TANÚ4 és TANÚ5** vonatkozásában is, ezért a vád koronatanúinak valamennyi nyomozati vallomása kirekesztendő.

II.

A védők beadványának második része az első fokú bíróság által a perújítási eljárásban beszerzett bizonyítékokat tartalmi szempontból vizsgálja. Elsőként sérelmezi, hogy a bíróság a „jogerős ítélet felülmérlegelésén túl” a perújítás keretein túlterjeszkedve lényegében megismételte az eljárást, „gyakorlatilag harmadfokú eljárást” lefolytatva, „és még a tárgyaláson is újabb bizonyítást vett fel”. A korábbi védett tanút rendőrségi besúgónak nevezve leszögezi, hogy a „befolyásolással kicsikart” vallomást tevő tanú vallomását a jogszerűen eljáró bíróság nem fogadhatja el, a jogerős ítélet sem tett ilyet. Az utóbb szabályosan felvett jegyzőkönyv sem teheti rendbe a korábbi szabálytalanságokat. Egyébként sem hihető, hogy „feleségek, falusi pletykafészek” számoljanak be tényekről.

A kedvezményekben, szabadulásban reménykedő, vádalkut szorgalmazó „fegyencek” vallomásai alkalmatlanok a vádlottak bűnösségének bizonyítására. Itt részletezi és elemzi is a beadvány az ebbe a körbe tartozó tanúk vallomásait, a keletkezésük feltételezett módját is sugallva. További tanúk érintettségét vezeti le, egyikük lehetséges elkövetői minőségének felvetésével.

A „szagkövetéssel” kapcsolatban felvett bizonyítással összefüggésben a jegyzőkönyvek tartalmából történő idézésekkel kívánja bemutatni, hogy annak eredménye érdemben miért nem befolyásolhatja az ügy kimenetelét. Fontos körülményként leszögezi, hogy a „helyszínen védencem szagnyomát nem rögzítették”.

A gumicsizmával és a ruházattal kapcsolatos bizonyítás eredményét úgy értékeli, hogy teljes egészében bizonyítatlan maradt az, hogy a terheltek a lábbelijüket gumicsizmára cserélték volna (itt az első, még bűnösséget megállapító első fokú ítélet ugyanezen megállapítására utal). A terheltek ruházata vizsgálatának eredménye negatív lett, ennek következményeként leszögezte, hogy „**TANÚ6** (a perújítási korona tanú) hazudik”. „Hiába igyekezett immáron maga is alátámasztani, hogy azért mosta ki a ruhákat, mert azokat vér szennyezte.”.

Abszurd feltevésnek tartotta, hogy a kertben a csíkos szatyorban lévő gumicsizmával együtt az elkövetéskor használt ruhát is elásták.

A nyereségvágy, az antenna és a terepkutatás összefüggéseit vizsgálva feltette azt a kérdést, hogy „Miért maradt a helyszínen, az asztalon készpénz, ha az elkövetők embert voltak képesek ölni csekély értékű antennáért?”. A terepkutatást rögzítő felvételekben több órányi kihagyások vannak, nem tudni, hogy miért, ki, mikor és mit vágott ki a felvételekből. Nincs bizonyíték arra, hogy az antenna az elkövetés napján került le a háztetőről. Az eredeti helyszíni szemlén készült fényképfelvételek alapján megállapítható, hogy az antenna jelentős részben, szétszerelve a helyszínen (a tetőn, illetve az udvaron) volt. A fényképek azt bizonyítják, hogy TV készülék sem

volt a házban. Az antennát ténylegesen senki sem használta, annak értéke sem volt a sértett számára; „Nyilván nem gördített volna komoly akadályt annak elébe, hogy azt valaki elvigye”.

Az elkövetés módjával kapcsolatban a tanúk vallomásaiból idézett, és arra a következtetésre jutott, hogy védencének semmi köze az ügghöz. Hivatkozott az alapeljárásban hatályon kívül helyezett ítéletre és a hatályon kívül helyező végzés tartalmára, különösen az igazságügyi orvosszakértők hiányos meghallgatására.

Külön foglalkozott **TANÚ1** vallomásával, a két nagymama közötti telefonbeszélgetés idejére vonatkozó feloldhatatlan ellentmondással.

A lehallgatási anyaggal szembeni kifogásainak kiindulási pontja, hogy „a vád oldalán tüsténkedő tanúk (**TANÚ2**, **TANÚ6** és **TANÚ1**) tudtak a lehallgatás tényéről, beavatottként közreműködtek a felvételek előkészítésében”. „Világosan érzékelhető, hogy **TANÚ6** provokálja **II. r. vádlottat**.” A lehallgatási anyagból származó idézetekkel kívánja levezetni, hogy a telefonbeszélgetések nem is az üggyről szólnak, hanem arról, hogy „mivel tudnák egymást hamisan vádolni”.

Végül az áldozat mellett lévő véres boton fellelhető, feltehetően festett vörös hajszál DNS vizsgálatának elmaradását sérelmezte. A kevés figyelmet kapott helyszíni nyom szőnyeg alá seprése miatt a védő nem tud másra gondolni, csak arra, hogy ezen vizsgálat elvégzése „nem fért bele az utólag elgondolt koncepcióba”, hiszen a terhelteknek fekete hajuk van.

Az ítéletábra az ügy másodfokú felülbírálatára a rBe. 414. §-ának (3) - (4) bekezdése folytán alkalmazandó rBe. 361. §-a alapján - figyelemmel a rBe. 415. §-ának (4) bekezdésére is - nyilvános ülést tűzött ki, amelynek első határnapja 2018. május 24. volt. Ezen a határnapon ügydöntő határozatot nem hozott az ítéletábra, az új határnap megtartásának jogszabályi alapját a 2018. július 1. napján hatályba lépett 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) teremtette meg. E törvény rendelkezéseit - a 868. §-a értelmében - a hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell. A törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt a törvény másként szabályozza [Be. 870. § (1) bekezdés]. Ekként a Be. 599. §-a - a Be. 646. §-ának (1) bekezdésére és a Be. 647. §-ának (6) bekezdésére figyelemmel - irányadó a 2018. szeptember 13-i határnapra.

I. r. vádlott védője a nyilvános ülésen előadott (írásban is benyújtott) perbeszédében a felmentésre irányuló fellebbezését fenntartva vette sorra a felmerült bizonyítékokat, amelyekkel kapcsolatban kizárólag kérdéseket fogalmazott meg. Az eljárást preconcepciózusnak, az első fokú bíróságot részrehajlónak minősítette. Más bírósági ügyekkel példálózva kívánta az ítéletábrát „arra ösztökélni, hogy legjobb tudása és tiszte, lelkiismerete szerint ítélkezzen a jelen ügyben”.

A **II. r. vádlott** védője jogi érveket hozott fel annak alátámasztására, hogy miért volt az egész eljárás jogszerűtlen, illetve arra, hogy a bizonyítékok beszerzése eljárási szabálysértésekkel történt, ezért azok nem használhatók fel. A fellebbezéseiknek írásban benyújtott indokolásában megfogalmazott kifogásokat és érveket ismételte meg.

A nyilvános ülésen a fellebbviteli főügyészség képviselője reagált a védők által felvetettekre. Kifejtette, hogy a perújítási indítvány elutasítására már nem kerülhet sor, a perújítást elrendelő végzés törvényességének vizsgálatára nincs lehetőség. Annak alapján a bíróság köteles az indítvány érdemi vizsgálatába bocsátkozni, a bizonyítás lefolytatása után juthat olyan következtetésre, hogy a perújítást megengedő végzés törvénysértő volt. A perújítás alaptalansága esetén a perújítás elutasításának van helye.

Felsorolta a perújítási nyomozás során beszerzett új és perdöntő bizonyítékokat, melyekre tekintettel, azok bizonyító erejének vizsgálata során mindenképpen egy szélesebb körű bizonyítást kellett a törvényszéknek lefolytatnia. Nem foghat helyt az a védelmi kifogás, hogy az eljáró bíróság túllépte a perújítás kereteit, amikor lényegében egy új, megismételt eljárást folytatott le. Hivatkozott a BH2001.34. számú eseti döntésre (polgári jogági), mely szerint a perújítási eljárásban az új bizonyítékokat nem önmagukban, hanem az alapügyben rendelkezésre álló bizonyítékokkal együtt kell mérlegelni.

Részletesen foglalkozott az egyes bizonyítékokkal és azok értékelésével.

A felvetett eljárási szabálysértésekre reagálva elsőként levezeti a büntetőeljárás törvényből és a Legfőbb Ügyész utasításából az ügyész kötelezettségeit, amennyiben perújítás kezdeményezésére okot adó körülményről szerez tudomást. Kifejti, hogy a jogerősen felmentett vádlott és a volt védője a perújítási nyomozás során nem voltak olyan eljárási pozícióban, hogy őket a nyomozási cselekményekről értesíteni lehetett volna. A kizárt ügyész eljárásával kapcsolatban megjegyzi, hogy a lehallgatási anyagoknak a bizonyításban nincs döntő szerepe.

Részletesen foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a perújítás megengedhetőségének a kérdésében az ítélőtábla olyan összetételű tanácsa döntött, amelynek egyik tagja kizárt bíró volt, mert nyomozási bírónak minősül az alkotmánybírósági határozatokra tekintettel. Annak ismételt leszögezése után, hogy a perújítást elrendelő végzés törvényességének vizsgálatára nincs lehetőség, törvényi szabályozás idézésével szögezte le, hogy az eljáró tanács tagja nem volt kizárt bíró.

A titkos adatszerzést engedélyező bírók kirendelésének jogszerűségét vitató védelmi felvetést szintén törvényi hivatkozással vetette el.

A **TANÚ3**ra engedélyezett lehallgatással kapcsolatban utalt a büntetőeljárás törvényre, mely szerint titkos adatszerzés mással szemben akkor alkalmazható, ha az elkövetőként gyanúsítható személlyel való bűnös kapcsolattartásra adat merül fel, vagy az ilyen kapcsolat megalapozottan feltehető.

A tanúkihallgatási jegyzőkönyvek formai és tartalmi kellékeinek hiányosságát, így felhasználhatatlanságát kimutató védelmi érveléseket jogszabályi hivatkozással, illetve tényszerűen cáfolta.

Összességében utalt arra, hogy mindezen felvetésekre az első fokú bíróság helytállóan reagált.

A másodfokú felülbírálat során elsőként azt kell világossá tenni, hogy a perújítás tárgya a Hajdú-Bihar Megyei **bíróság**/118. számú ítélete, illetve a Debreceni Ítélőtábla/15. számú végzése, amely hatályon kívül helyezés utáni megismételt eljárás a vádlottak jogerős felmentésével zárult. Az ezt megelőző első fokú - bűnösséget megállapító ítélet - és az azt hatályon kívül helyező másodfokú végzés nem tárgya a jelen eljárásnak, az azokban írtakat teljesen figyelmen kívül kell hagyni.

A Kúria a 2017. szeptember 21. napján kelt/4. számú végzésével a védők által előterjesztett kizárás iránti indítványt (az első fokú ítélet kihirdetése után a lakhelyelhagyási tilalmat elrendelő végzés ellen bejelentett fellebbezések elbírálására másodfokon hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Debreceni Ítélőtábla ellen) elbírálva a Debreceni Ítélőtábla, mint másodfokú bíróság kizárását megtagadta, mivel van négy olyan bíró, akit objektív kizárási ok nem érint, és az elfogulatlanságukról nyilatkoztak.

I.

Az eljárással szemben felmerült alaptalan kifogások

I.1.

A jogszabályok teljes félreértelmezése, a logika figyelmen kívül hagyása vezethette csak a védőket arra az álláspontra, hogy az ügyészség a perújítási indítványának benyújtása előtt nem rendelhet el nyomozást. Azaz egy ellenőrizetlen terhelő adat alapján mozgósíthatja az igazságszolgáltatás gépezetét. Továbbá az ügyészség csak akkor rendelhet el perújítási nyomozást, ha nem ő kíván perújítást kezdeményezni, hanem más jogosult. Más jogosult azonban kizárólag a terhelt javára terjeszthet elő perújítási indítványt.

A bírói gyakorlatban eddig még fel sem merült védelmi, logikai érveléssel szemben a következő jogszabályi rendelkezések teszik egyértelművé a logikailag is elfogadhatatlan védelmi kifogást.

A Be. 4. §-ának (3) bekezdése értelmében büntetőeljárás nem indítható, ha az elkövető cselekményét már jogerősen elbírálták, kivéve a rendkívüli jogorvoslati eljárások esetét (egyező a rBe. 6. § (3) bekezdés d/ pontjával). A perújítás rendkívüli jogorvoslat, a ne bis in idem elve tehát nem sérült.

A Be. 637. §-a (1) bekezdésének ab/ alpontja értelmében a bíróság jogerős ügydöntő határozatával befejezett büntetőeljárás esetén perújításnak van helye, ha az alapügyben akár felmerült, akár fel nem merült tényre vonatkozó olyan új bizonyítékot hoznak fel, amely valószínűvé teszi, hogy a terhelt bűnösségét kell megállapítani (egyező a rBe. 408. § (1) bekezdés a/2. pontjával).

A perújítási indítványban meg kell jelölni - többek között - az indítvány okát, valamint a perújítás alapjául szolgáló tényeket és azok bizonyítékait a Be. 639. §-ának (4) bekezdésében foglaltak szerint (egyező a rBe. 410. § (2) bekezdésével).

A Be. 643. §-ának (7) bekezdése az rBe. hatálya alatt kialakult bírói jogértelmezésnek megfelelő értelmező rendelkezést tartalmaz, amikor kimondja, hogy a perújítás megengedhetősége körében a Be. 637. § (1) bekezdés a/ pontjával kapcsolatban azt kell elbírálni, hogy az indítványozó által a perújítás alapjául felhozottak valóságuk bizonyítása esetén alkalmasak lehetnek-e arra, hogy a bíróság a 637. § (1) bekezdés a/ pont aa/ vagy ab/ alpontjának megfelelő határozatot hozzon.

A bírói gyakorlat az új bizonyíték fogalmát is kidolgozta, amely értelmezés változatlanul irányadó. Jelen esetben külön ki kell térni arra, hogy a jogerősen befejezett ügyben új információ merült fel, a rendőrség azt rendőri jelentésbe foglalta, és a Be. 639. §-ának (6) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget téve arról tájékoztatta a perújítás megengedhetősége kérdésében döntésre jogosult bíróság mellett működő ügyészséget, a Debreceni Fellebbviteli Főügyészséget.

Pusztán ez alapján azonban perújítási indítvány előterjesztésére nem kerülhetett volna sor. Az a rendőri jelentés, amely egy személy nyilatkozatát rögzíti, nem bizonyítási eszköz, a benne foglalt tartalom nem bizonyíték, perújítási indítvány megalapozására nem szolgálhat. A bejelentő nyilatkozata csak akkor válik bizonyítékká, ha azt szabályszerűen jegyzőkönyvbe foglalják. Ehhez az eljárási cselekményhez viszont szükséges a nyomozás elrendelése, amit a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség tett meg 2012. március 12. napján, mely ügyészi szervezettel szemben kizárási ok nem merült fel.

Perújítási nyomozás keretében lehetett csak bizonyítékot beszerezni, majd eldönteni, hogy új bizonyítéknak minősül-e, és alkalmas lehet-e rendkívüli jogorvoslati eljárás elrendelésére. Az ügyészség így tehetett eleget a korábban részletezett törvényi előírásoknak.

A 12/2003. (ÜK. 7.) LÜ utasítás helyébe lépő, 2018. július 1. napjától hatályos, a büntető bíróság előtti ügyészi tevékenységről szóló 8/2018. (VI. 27.) LÜ utasítás 30. §-a külön is tartalmazza a büntetőeljárási törvényből levezethető kötelezettségeket: „Az ügyész által benyújtott perújítási indítványban meg kell jelölni annak irányát, indokolásának pedig tartalmaznia kell a perújítás törvényes feltételeit, illetve a perújítás alapjául szolgáló adatokat és bizonyítékokat.” A 31. § szerint (tartalmilag egyezik a 2012-ben hatályos utasítás szövegével) „Az ügyésznek akkor kell elrendelnie perújítási nyomozást, ha az indítvány, illetve a rendelkezésére álló adatok alapján úgy látja, hogy az új bizonyítékok ezt szükségessé teszik.”.

Nem osztja az ítéletábra a Be. 642. §-ának (6) bekezdésében írtaknak - „megküldése” - a védők általi nyelvtani értelmezését. Álláspontjuk szerint a „megküldés” szó csak a más által előterjesztett

perújítási indítványra vonatkozhat, ezért az ügyészségnek az a jogosítványa is, hogy perújítási nyomozást rendelhet el. A Be. 642. §-a az ügyészség eljárásáról szól azzal bezárólag, hogy a perújítási indítványt eljuttatja a megengedhetőség kérdésében döntésre jogosult bírósághoz. Az ugyanebben a szakaszban lévő (4) bekezdés kifejezetten az ügyészség által előterjesztendő perújítási indítvánnyal kapcsolatban tartalmaz előírásokat. A (6) bekezdés tehát csak úgy értelmezhető, hogy a szükségszerűnek tartott perújítási nyomozást követően az ügyészség által, vagy más jogosult által előterjesztett perújítási indítványt küldi meg a bíróságnak.

A perújítási indítványt a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség terjesztette elő 2013. július 5. napján.

3.1.

Az ítélet tábla osztja az első fokú bíróság érvelését (első fokú ítélet 15-16. oldal) azzal kapcsolatban, hogy a perújítási nyomozás során nem sérültek a terhelték és a védőik jogai, mivel nem voltak eljárási szereplői a megindított büntető eljárásnak. A más által kezdeményezett, a terhelt javára benyújtott perújítási indítvány alapján elrendelt perújítási nyomozásban sem vesznek részt, sem észrevételezési joggal, sem pedig a perújítási nyomozás során keletkezett iratok megismerésének jogával nem rendelkeznek, mivel a rendkívüli jogorvoslati eljárás csak akkor kezdődhet el, ha a döntésre jogosult bíróság azt elrendeli, csak ezzel az aktussal indulhat ugyanabban az ügyben újabb eljárás, amikor a terhelt jogerősen befejezett ügyében újra terheltté, eljárási szereplővé válhat.

2.2

A perújítás megengedhetősége kérdésében a Debreceni Ítélet tábla (a Kúria által elbírált elfogultsági kifogást követően) döntött a 2013. szeptember 9. napján kelt Bpi.II.519/2013/2. számú végzésével, és a perújítást elrendelte. A tanács egyik tagjával, **Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra**val szemben a védők felvetették, hogy kizárt bíróként járt el, mert az 1999. augusztus 25. napján kelt .../2. számú végzéssel a vádlottak előzetes letartóztatását meghosszabbította, „kvázi” nyomozási bíróként.

A határozat keltekor hatályos, a büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény még a nyomozási bíró fogalmát sem ismerte. A 95. §-ának (1) bekezdése értelmében „Az előzetes letartóztatást a helyi bíróság egy alkalommal, legfeljebb két hónappal meghosszabbíthatja. Három hónap eltelté után az előzetes letartóztatást a megyei bíróság egyesbíróként eljárva, két alkalommal, legfeljebb az előzetes letartóztatás elrendelésétől számított egy év elteltéig meghosszabbíthatja.”.

Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra tehát még „kvázi” nyomozási bírónak sem nevezhető. Tény, hogy a megyei bíróság egyesbírájaként járt el, a határozatot a Hajdú-Bihar Megyei bíróság hozta. Annak levezetése nélkül, hogy mely törvény vezette be a nyomozási bíró fogalmát, a kijelölésére vonatkozó szabályokat, a további eljárásból való kizárását, majd az alkotmánybíróság alapjogi értelmezését, pusztán az utolsó történéseket kell felidézni. A perújítást elrendelő végzés kelte, 2013. szeptember 9. napja után az alkotmánybíróság a 34/2013. (XI. 22.) AB határozatával alkotmányos követelményt fogalmazott meg, mely szerint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 207. § (6) bekezdése szerint eljáró bíró ugyanezen törvény 21. § (3) bekezdés a/ pontjának megfelelően a bíróság további eljárásából ki van zárva. A Be. 207. §-ának (6) bekezdése szerinti törvényszéki egyesbíró csak az alkotmánybírósági határozat kihirdetését követően indult büntető eljárásokban nem vehet részt a bíróság további eljárásában, a rá vonatkozó objektív kizárási ok miatt.

A megyei bíróság, az újabb törvényi megnevezés szerint a törvényszék egyesbírájára vonatkozó alkotmányos objektív kizárási okot tehát csak a 2013. XI. 22. napja után indult büntető eljárásokban kell alkalmazni.

Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra 1999. március 19. napján a Hajdú-Bihar Megyei bíróság, mint másodfokú bíróság bírájaként a .../2. számú végzéssel helybenhagyta a/2. számú végzést. Ekkor a másodfokú bíróság egyesbírájaként járt el az 1973. évi I. törvény 379/B. §-a (6)

bekezdésének a/ pontja alapján. A hivatkozott törvény még a nyomozási bíró fogalmát sem ismerte, így a vádirat benyújtása előtt elrendelt vagy meghosszabbított előzetes letartóztatás tárgyában hozott első fokú végzés felülbírálatát elvégző másodfokú bíróra nem vonatkoztatható a 21/2016. (XI. 30.) AB határozat.

Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra bíróval szemben kizárási ok alappal nem vethető fel.

Nem merülhetnek fel tehát kételyek a perújítási eljárás lefolytatásának jogszerűségét illetően.

A Hajdú-Bihar Megyei **bíró**ság, mint másodfokú bíróság az 1999. június 29. napján kelt .../2. számú végzésével helybenhagyta a Hajdú-Bihar Megyei **bíró**ság, mint első fokú bíróság .../2. számú végzésének az **II. r. vádlott** gyanúsítottára vonatkozó részét, amelyben meghosszabbította a gyanúsítottak előzetes letartóztatását. A tanács összetétele: dr. Ficsór Gabriella a tanács elnöke, dr. Elek Margit a tanács tagja, dr. Szabó József a tanács tagja. Ezen végzés meghozatalára is az 1973. évi I. törvény hatálya alatt került sor. A törvény 379/B. §-a (6) bekezdésének b/ pontja értelmében a megyei bíróság egyesbíróként hozott határozata elleni fellebbezést a megyei bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsa bírálja el. Visszaulva a korábban írtakra, ekkor még a nyomozási bíró fogalma sem volt ismert, majd a következő eljárási törvény, az rBe. szabályainak egységes értelmezése szerint a megyei (törvényszéki) egyesbíró határozatát felülbíráló másodfokú tanács nem minősült nyomozási bírónak. A 21/2016. (XI. 30.) AB határozat állapította meg alkotmányos követelményként, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 21. § (3) bekezdés a/ pontjában írt kizárási ok akként értelmezendő, hogy a büntetőügy további elintézésében ne vegyen részt olyan bíró, aki az eljárás bármely korábbi szakaszában, így akár a nyomozás során bíróként járt el, és ezt kiterjesztette a nyomozási bíró határozatának felülbírálatát végző, másodfokon eljáró bírókra is. Az AB határozatot jogalkotási lépés követte, a 2017. évi XXIX. törvény módosította a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 21. §-a (3) bekezdésének a/ pontjában írt normaszöveget. Egyúttal a folyamatban lévő eljárásokra átmeneti szabályokat alkotott, mely szerint az ítéltábla tanácsának tagjaként eljáró bíró a 2016. november 30. után indult büntetőeljárások esetében minősül kizártnak.

A hatályos Be. 14. §-a (3) bekezdésének a/ pontja értelmében a vádemelést követően a bíróság további eljárásból ki van zárva, aki az ügyben a vádemelés előtt nyomozási bíróként, vagy a nyomozási bíró határozata elleni fellebbezés tárgyában eljár. A Be. 869. §-a (2) bekezdésének b/ pontjában írt átmeneti rendelkezés az ítéltábla tanácsának tagjaként eljáró bíró a 2016. november 30. napja után indult büntető eljárásokból zárja ki.

Ez a kizárási ok tehát az ítéltábla egyetlen bírójára sem vonatkozik az eddig bemutatott jogszabályi környezet miatt.

Vizsgálni szükséges egy további kizárási okot is. A Be. 14. §-a (3) bekezdésének d/ pontja kizárja a perújítás elrendelése folytán megismételt első fokú vagy másodfokú eljárásból azt a bírót, aki a perújítást elrendelő határozat vagy a perújítással támadott határozat meghozatalában részt vett. Ez a kizárási ok az ítéltábla eljáró bíráival szemben fel sem merülhet.

2.3.

A titkos adatszerzést elrendelő végzést hozó két bíró legitimációjával szemben felhozott érvek sem foghatnak helyt. Tény, hogy 2012-ben dr. Tóth Ildikó a Hajdú-Bihar Megyei **bíró**ság (jelenleg Debreceni Törvényszék) elnökhelyettese, Felegyiné dr. Szabó Ágnes pedig a büntető kollégium vezetője volt. A titkos adatszerzést engedélyező végzések kelte: 2012. június 28., 2012. július 12., 2012. augusztus 8.

Az akkor hatályos rBe. 207. §-ának (1) bekezdése értelmében a vádirat benyújtása előtt a bíróság feladatait első fokon a törvényszék elnöke által kijelölt bíró (nyomozási bíró) látja el. Az rBe. 208.

§-ának (2) bekezdése kimondta, hogy a törvényszék elnöke a törvényszék területén lévő több helyi bíróságon is kijelölhet nyomozási bírót.

Mindebből az következik, hogy a nyomozási bíróvá kijelölt személy a helyi bíróságon, első fokon jár el. Így értelemszerű, hogy a nyomozási bírók kizárólag a Debreceni Városi bíróságon hozhatták meg a döntésüket.

A büntetőeljárás törvény alapján történt kijelölés (amely nem tesz különbséget a bírák beosztása között) nem téveszthető össze a bírósági vezetők kinevezésével, amelyről közjogi (szervezeti) törvény rendelkezik. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló, 2012. január 1. napjától hatályos 2011. évi CLXI. törvény 76. §-a (5) bekezdésének m/ pontja az Országos bírósági Hivatal (OBH) elnökének kezébe adja a bírósági vezetők kinevezésének és felmentésének a jogát. E törvény 118. §-a sorolja fel a bírósági vezetőket, a 127. §-a pedig azt tartalmazza, hogy az OBH elnökének kinevezési jogköre (a jelen ügyben relevánsan) a bírósági elnökre, elnökhelyettesre és a kollégiumvezetőkre terjed ki.

Egyes bizonyítékok felhasználhatóságát kizáró körülmények
2.1.

Gulyásné dr. Birinyi Ildikó az alapügyben, nyomozati szakban járt el bíróként, 1999. március 31. napján hozta meg a Debreceni Városi bíróság 38. B/K. 10.081/1999/2. számú végzését, amelyben **I. r. vádlott** és **II. r. vádlott** gyanúsítottak előzetes letartóztatásának meghosszabbításáról rendelkezett. A Be. 27. §-a (1) bekezdésének a/ pontja értelmében ügyészként nem járhat el, aki az ügyben bíróként járt el. A (6) bekezdés azt az ügyészséget is kizárja az ügyből, amelynek a vezetőjével vagy vezetőhelyettesével szemben az előbbi kizárási ok fennáll (rBe. 31. § (4) bekezdés).

bírót a Legfőbb Ügyész 2012. január 20. napján megbízta a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészségen a büntetőjogi szakági főügyész helyettesi feladatok ellátásával (Ügyészségi Közlöny 2012/1. szám). Majd 2012. november 1. napján a kinevezésére is sor került (Ügyészségi Közlöny 2012/11. szám). A Legfőbb Ügyész 2013. január 25. napján kelt határozatával a perújítási nyomozásból kizárta a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészséget az eddig részletezett okból, és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészséget jelölte ki. Ezt a határozatot az ügyész a 2014. szeptember 23. napján tartott tárgyalási napon csatolta.

Az ítélőtábla osztotta azt a védelmi álláspontot, hogy **Gulyásné dr. Birinyi Ildikó**ra való tekintettel a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség a perújítási nyomozásból kizárt a főügyész helyettesi megbízásától kezdődően. A törvény nem tesz különbséget tekintetben, hogy a főügyész helyettes megbízás vagy kinevezés alapján látja el ezt a tisztséget, hiszen a tényleges jogkörei között nincs különbség. A legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. számú törvény egy cím alatt taglalja a 18-21. §-okban a vezetők megbízásának, kinevezésének szabályait. Az ügyészség szervezetéről és működéséről szóló 12/2012. (VI. 8.) LÜ. utasítás 38. §-a tartalmazza a főügyész helyettes feladatait. Az objektív kizárási ok következményei a keletkezésének a pillanatától élnek, attól objektív. Sem a bejelentés, észlelés időpontjának, sem pedig a kizáró határozat keltének nincs jelentősége. Annak viszont igen, hogy mikor került sor a kizárással nem érintett ügyészi szervezet kijelölésére, mely időponttól a szervezetnek a részvételével folytatott nyomozás ideje alatt beszerzett bizonyítékok tekintetében ezen okból jogszerűtlenség már nem vethető fel.

A Legfőbb Ügyészség kizáró és kijelölő határozata iratokhoz csatolásának időpontjához joghatások nem fűződnek.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a 2012. március 12. napján kelt .../1-I. számú feljegyzéssel rendelte el a nyomozást az rBe. 411. §-ának (2) bekezdése, valamint a 170. §-ának (1) és (2) bekezdése alapján. A nyomozás teljesítésével a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság

Vizsgálati Osztályát bízta meg. A nyomozás elrendeléséről értesítette a nyomozás törvényességének felügyeletét ellátó Hajdú-Bihar Megyei Főügyészséget. A feljegyzés 2012. március 13. napján érkezett a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészségre, majd 2012. március 28. napján érkezett a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányságon.

A nyomozás során a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség a 2012. április 10., 2012. július 2., 2012. szeptember 28. és 2012. szeptember 27. napján kelt határozataival hosszabbította meg a nyomozás határidejét, majd 2013. március 7. napján a Legfőbb Ügyészség.

2012. március 13. napjától 2013. január 25. napjáig az ügyben kizárt ügyészség járt el, ezért a következő, az első fokú bíróság által figyelembe vett, perújítási nyomozás során beszerzett bizonyítási eszközöket ki kell rekeszteni a Be. 167. §-a (5) bekezdésének alkalmazásával.

TANÚ2 tanúkihallgatási jegyzőkönyve - 2012. március 29.

TANÚ7 tanúvallomási jegyzőkönyve - 2012. június 11.

TANÚ8 tanúkihallgatási jegyzőkönyve - 2012. november 7.

I.r. vádlott felesége tanúkihallgatási jegyzőkönyve - 2012. november 7.

2012. augusztus 24. és 27. napján tartott terepkutatás jegyzőkönyvei.

2012. augusztus 27. napján kelt jegyzőkönyv szemle megtartásáról.

2012. november 10. napjára keltezett igazságügyi szakértői vélemény (L.Cs. informatikai és távközlési igazságügyi szakértő).

A Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség indítványaira engedélyezett titkos adatszerzés és annak az eredménye (a titkos adatszerzésre az engedély 2012. november 9. napjáig terjedő időre szólt). A kirekesztés folytán nincs jelentősége annak, hogy nem csatolták a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség indítványait az rBe. 206. §-ának (1) bekezdésében írt törvényi kötelezettség ellenére.

A **TANÚ9**el folytatott „kötetlen beszélgetésről” készült rendőri jelentést már az első fokú bíróság kirekesztette a bizonyítékok köréből, kiegészítést nem igénylő helyes indokokkal (első fokú ítélet 56. oldal).

Ugyanígy megítélés alá esik **TANÚ2**nak a Tiszadobi Rendőrőrsön 2012. január 23. napján jelentésbe foglalt nyilatkozata. Tanúvallomásként nem értékelhető, mivel a tanú kihallgatásának feltételei nem teljesültek, nem is teljesültek, semmilyen törvényes figyelmeztetésben nem részesült, és erre eljárási lehetőség sem lett volna. A bejelentés mindössze arra volt alkalmas, hogy a rendőrség tagja teljesíthesse a Be. 639. §-ának (6) bekezdésében (rBe. 410. § (3) bekezdés) írt kötelezettségét. Ha hivatalos személyként a hivatali hatáskörében olyan körülményről szerez tudomást, amelynek alapján perújítást lehet indítványozni, köteles a perújítás megengedhetőségének kérdésében döntésre jogosult bíróság mellett működő ügyészséget tájékoztatni.

Az ítéletábra ezért **TANÚ2** rendőri jelentésbe foglalt nyilatkozatát a bizonyítékok sorából kirekeszti, az első fokú bíróság ítéletének az ezt ismertető részét mellőzi a 22. oldalról.

Felhasználható bizonyítási eszközök:

A perújítási nyomozás során 2013. március 20. napján sor került **TANÚ3** folytatólagos kihallgatására, amikor megtekintette a vallomását, 2012. augusztus 9. napján készült video-felvételt, és úgy nyilatkozott, hogy az általa elmondottakat helyesen tartalmazza a felvétel „ez a teljes igazság”.

Ugyanígy nyilatkozott **TANÚ1**, amikor 2013. április 9. napján elétárták a 2012. augusztus 9. napján készült felvételt.

TANÚ4 vonatkozásában is megtörtént 2013. március 20. napján a video-felvételen rögzített vallomásával kapcsolatos megnyilatkoztatása, az az általa elmondottakat helyesen tartalmazza, amelyet kiegészíteni nem kíván.

TANÚ10t 2013. március 13. napján, **TANÚ11**t 2013. február 18. napján hallgatták ki tanúként.

TANÚ3, TANÚ1, TANÚ4 vonatkozásában az eljárási cselekmény megismétlésével a korábbi eljárási szabálysértés kiküszöbölésre kerül, így a most megjelölt vallomásaik a törvényes bizonyítás anyagát képezik.

TANÚ3 tanút figyelmeztették a tanúvallomás akadályaira, a mentességi jogára is, nyilatkoztatták arra, hogy azt megértette. Tartalmazza a jegyzőkönyv azt a figyelmeztetést is, hogy **II. r. vádlottra, I. r. vádlottra**, valamint **I.r. vádlott feleségére** nem köteles terhelő vallomást tenni. Konkrét kérdés azonban nem hangzott el arra nézve, hogy él-e a mentességi jogával vagy nem. Az ezzel kapcsolatos határozott választ sem tartalmazza egyik kihallgatási jegyzőkönyve sem.

TANÚ1ot figyelmeztették a tanúvallomás akadályaira, külön arra, hogy nem köteles terhelő vallomást tenni **I. r. vádlottre, II. r. vádlottre, I.r. vádlott feleségére** és **TANÚ3re**. A jegyzőkönyv tartalmazza, hogy a tanú a figyelmeztetést megértette, de arra nem nyilatkoztatták, hogy él-e a mentességi jogával, vagy vallomást kíván tenni. 2013. április 9. napján ismételten figyelmeztették arra, hogy nem köteles terhelő vallomást tenni, és ekkor a tanú kijelentette, hogy tesz vallomást. Ezt megelőzően a tanú „megértettem” külön aláírt nyilatkozatával nyugtázva elhangzott, hogy a tanúvallomást a mentességi joga alapján megtagadhatja.

TANÚ4 tanúkihallgatási jegyzőkönyve is tartalmazza a rBe. 82. §-a (1) bekezdésének a/ és b/ pontjában írt mentességi okokat, amit külön aláírt a tanú azzal, hogy „megértettem”, nem jelölt meg akadályt a tanúvallomás megtételével kapcsolatban, mint ahogyan a másik két tanú is aláírta, a mentességi jogra való figyelmeztetést követően, hogy a tanúvallomásának akadály nincs.

A bírói gyakorlat valóban úgy alakította ki a mentességi okokra figyelmeztetés és az arra adott válasz jegyzőkönyvezését, a kérdés feltevését, ahogyan arra a védők utaltak. Határozott kérdés arra, hogy él-e a mentességi jogával, ha a válasz igen, akkor a kihallgatás nem folytatódik, ha nem, akkor a b/ pontra külön figyelmeztetni kell, azaz, hogy önmagát vagy hozzátartozóját az előbbieken ellenére sem köteles bűncselekmény elkövetésével vádolni, az ezzel kapcsolatos kérdésekre a választ megtagadhatja.

A perújítási nyomozásban felvett jegyzőkönyvekben a figyelmeztetések azonban megfelelnek a rBe. 82. §-ának (2) bekezdésében foglaltaknak, ahhoz képest további elvárások megfogalmazása alapján a bizonyítási eszköz nem rekeszthető ki. A törvényszöveg a következő: „A tanút a kihallgatása elején a mentességi okokra és a jogaira figyelmeztetni kell. A figyelmeztetést, valamint a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni. A figyelmeztetés és a figyelmeztetésre adott válasz jegyzőkönyvezésének elmaradása esetén a tanú vallomása bizonyítási eszközként nem vezető figyelembe.”.

Összességében le kell szögezni, hogy a korábban felsorolt, és 2012. január 25. napja után meg nem ismételt eljárási cselekményekkel beszerzett bizonyítási eszközök kiesése érdemben nem befolyásolja a bizonyítási eljárás eredményét.

A tanúk kihallgatása az első fokú eljárásban olyan részletességgel megtörtént - nem kis mértékben a védők rendkívül aktív tevékenységének is köszönhetően, amellyel a tanúk határozottságát próbálták megingatni, szavahihetlenségüket kimutatni - hogy a tanúk perújítási nyomozásban felvett vallomásainak figyelembevétele nélkül is teljeskörűen felderítettnek kellene tekinteni a tényállást.

Az ítélet tábla a védelmi érvelésekkel szemben nem talált olyan feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést, amely az ítélet hatályon kívül helyezéséhez vezethetett volna

Az eljárási szabálysértéseket érintő védői felvetéseket az előzőekben már egyenként megvizsgálta és megállapította, hogy nincsenek olyan relatív eljárási szabálysértések sem, amelyek a Be. 609. §-ának (1) bekezdésében írt hatályon kívül helyezéshez vezethettek volna, vagy - mivel a megalapozottságot érintik - bizonyítás felvételével való kiküszöbölést (Be. 594. § (1) bekezdés) tettek volna szükségessé.

A megalapozottság érdemi vizsgálata körében a törvényesen felvett bizonyítás (a kirekesztett bizonyítékok figyelmen kívül hagyásával) eredménye a következők szerint foglalható össze.

Az ügyben 1999. óta rendelkezésre állt néhány bizonyíték, amit a nyomozás során szereztek be. A bűncselekmény helyszínén 1999. március 5. napján szagnyom és szagminta került rögzítésre. A szagazonosítás **II. r. vádlottra** egyértelműen terhelő adatokat szolgáltatott. A szagnyom követésének eredményét a perújítási eljárásban lefolytatott bizonyítás alapján az első fokú bíróság nem fogadta el, hogy a kutya I.r. vádlotték házához vezette volna a nyomozókat. A helyszínen rögzített lábnyomtöredék származhatott **II. r. vádlottól**, illetve a **SÉRTETT** tulajdonát képező gumicsizmától is. Az első fokú bíróság ezekkel a kérdésekkel, bizonyítékokkal az ítéletének 49-50. oldalán foglalkozik.

A halálos eredményhez vezető elkövetési mechanizmusra és az elkövetés lehetséges eszközeire az orvosszakértői vélemény szolgáltatott bizonyítékot. A helyszínen talált fa karót, amelyen egy festett hajból származó vöröses hajszál volt, elkövetési eszközként kizárták. Itt kell leszögezni, hogy a hajszál genetikai vizsgálatának elmaradását sérelmező védői indítvány nem lehet alapos. Amennyiben a fa karó nem lehet a bűncselekmény eszköze, akkor a rajta lévő hajszál sem köthető a bűncselekmény elkövetésének idejéhez. Így a hajszál tulajdonosának személye az ügy megítélése szempontjából közömbös.

A nyomozás során **TANÚ7** (volt **TANÚ5**) 2012. március 31. napján tett tanúvallomása alapján 2012. április 1. napján került sor a megismételt helyszíni szemlére, és az antennával kapcsolatos vizsgálódásra. Ennek eredményeként állapították meg, hogy az antennát, ha nem is minden alkatrészével együtt, de leszerelték és eltulajdonították.

A továbbiakban az ügyben személyi bizonyítékok, tanúvallomások álltak rendelkezésre, amelyek a családtagoktól, a lakókörnyezetből és a zárvatársaktól származtak.

A tanúk az alapeljárásban a hatályon kívül helyezést követő megismételt eljárásban a terhelő vallomásaikat visszavonták, a nyomozás során beszerzett egyéb bizonyítékok pedig nem bizonyították kétséget kizáróan egyik vádlott bűnösségét sem. Így került sor a vádlottak - bizonyítottság hiányában történő - felmentésére, mely jogerős ítéletet támadta az ügyészség perújítási indítványa.

Az új bizonyíték fk. **TANÚ1** és **TANÚ3** vallomása, ezekre, valamint a perújítási nyomozás során beszerzett további bizonyítékokra alapította az ügyészség a perújítási indítványát.

„A bíróság a megismételt - perújítási - tárgyaláson felvett bizonyítás ismeretében értékeli a perújítási indítványban megjelölt új bizonyítékok bizonyító erejét, mégpedig oly módon, hogy azokat egybeveti a már korábban is megvizsgált bizonyítékokkal. Ekként az egész bizonyítási anyag összességében történő mérlegelésével foglal állást a perújítás alaposságának kérdésében, vagyis abban, hogy az új eljárás eredményeként a perújítással célzott irányban egészben vagy részben módosítandó-e az alapítéletben rögzített tényállás.” Az ítéletábra a Kommentár (Kommentár a gyakorlat számára, HVG-ORAC) ezen értelmezését tekinti irányadónak.

Az első fokú bíróság ennek megfelelően folytatta le a bizonyítást részben indítványra, részben hivatalból, az új személyi bizonyítékok bizonyító erejének vizsgálata során azokat össze kellett vetni

a többi személyi bizonyítékkal. Mivel a tanúknak az alapügyben ellentétes nyilatkozataik voltak, a személyes kihallgatásuk mellőzhetetlen volt annak eldöntéséhez, hogy melyik vallomásuk fogadható el. Ennek keretében körültekintően vizsgálni kellett azt is, hogy elfogadhatóak-e azok az indokok, amelyek alapján a nyomozás során tett terhelő vallomásaikat a megismételt eljárásban visszavonták, a perújítás során viszont nem vitatták az eredeti vallomásaik valóságtartalmát.

A Be. nem zárja ki az alapügyben felvett bizonyítás megismétlését, az első fokú bíróság által felvett bizonyítás köre a védői kifogás ellenére nem hat ki az érdemi elbírálásra.

Az első fokú bíróság a bizonyítékokat mérlegre tette, önmagukban is vizsgálta és egymással is összevetette, a tényállást az ez alapján kialakult meggyőződése alapján állapította meg (Be. 167. § (4) bekezdés). Az első fokú bíróság e tevékenységéről számot is adott, indokolási kötelezettségét teljesítette. A tényállásnak a bizonyítékok újraértékelésével való támadása; a vallomásokból kiragadott idézetekhez fűzött vélemények, a tanúk személyét érintő szubjektív, negatív értékítélet alapján felvetett puszta kérdések, nem képesek a védelmi fellebbezés jogi értékelésére, és nem ingathatják meg a tényállás megalapozottságát.

Az első fokú bíróság határozottan leszögezte, hogy a vádlottak tagadásával szemben mely bizonyítékokat vett figyelembe (59-60. oldal, melyek közül az ítéletábra kirekesztette a korábban kifejtett indokok alapján **L.Cs.** informatikai és távközlési szakértő szakvéleményét és a titkos adatszerzés adatait, amelyek a tényállásban foglaltakat nem befolyásolták). Egyértelművé tette, hogy a vádlottak konkrét cselekvőségét **TANÚ5**, **TANÚ3** és **TANÚ12** elfogadott terhelő vallomásaira alapította.

Az ítéletábra ennek megfelelően az első fokú ítélet 60. oldalán a második bekezdésének az „**II. r. vádlott** az utcai részhez közel eső szakaszon figyelő tevékenységet folytatott, [...]” mondatrészről a bekezdés végéig: „betonvassal a fejét megütötte” írtakat tekinti a tényállás részének.

Mellőzi azonban azt a megállapítást, hogy a sértettet a „teraszról lelökdösték”, erre azonban konkrét bizonyíték nem merült fel, sem arról, sem pedig az erre a megállapításra vezető ténybeli következtetésről az első fokú bíróság nem számolt be.

Az ítéletábra az indokolásban írtakat az ítélet 8. oldalán a 3. bekezdéstől a 9. oldal 2. bekezdésével bezárólag írtak helyett tekinti a tényállás részének. Konkrétan: „Az ingatlan udvarán **II. r. vádlott** figyelő szerepet töltött be” résztől kezdve „a fejtetőt és a tarkójáékot érte négy betonvassal véghezvitt nagy erejű ütés” szöveggel bezárva.

Az így pontosított tényállás nem szenved a Be. 592. §-ában részletezett megalapozatlansági okok egyikében sem, az a Be. 591. §-ának (1) bekezdése értelmében a másodfokú felülbírálat alapjául szolgál. Az első fokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése során a Be. 167. §-ának (4) bekezdésében írtaknak is megfelelően járt el, a törvényszöveg tartalmilag nem változott a bíróságot érintően. A törvényszék a bizonyítékokat megjelölte, azokat önmagukban és egymással is összevetve értékelte, és annak eredményét határozottan kinyilvánította. Ezzel az indokolási kötelezettségének eleget tett. A megalapozott tényálláshoz kötöttség miatt a bizonyítékok eltérő mérlegelésének igényével fellépő védelmi fellebbezés alapján más tényállás megállapítására nincs törvényes lehetőség.

A tényállás alapján a vádlottak bűnössé nyilvánítása törvényes. Az ítéletábra azonban nem értett egyet az első fokú bírósággal a Btk. 2. §-ának értelmezésével kapcsolatban. Kizárólag a büntetési

tétel felső határában van különbség a két anyagi jogi törvény között. A rendkívüli időmúlás miatt azonban a határozott idejű szabadságvesztés felső határának közelében már nem szabható ki a büntetés, annak a választás szempontjából nincs jelentősége. Az elbíráláskori Btk. a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét a büntetéskiszabási körülmények közé emelte, és az ott írtak feltétlenül kedvezőbbek a vádlottakra nézve. A 4/5-el szemben a büntetés 2/3 részének kitöltését követően van lehetőség a vádlottak feltételes szabadságra bocsátására a Btk. 38. §-a (2) bekezdésének a/ pontja értelmében, függetlenül attól, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház.

A vádlottak cselekménye a Btk. 160. §-a (1) bekezdésének és (2) bekezdésének b/ pontja szerint nyereségvágyból elkövetett emberölés büntettének minősül, amelyet a Btk. 12. §-ának (3) bekezdése szerinti társtettesként követtek el.

A rendkívüli időmúlást, ami 19 év, a büntetés mértékénél is kifejezésre kellett juttatni. Ez mindkét vádlottnál az enyhítő szakasz alkalmazásával érhető el. A vádlottak konkrét cselekvőségét is vizsgálva, a büntetések egymáshoz való viszonyát is megváltoztatta az ítélőtábla **II. r. vádlott** terhére. Az első fokú bíróság által feltárt büntetéskiszabási tényezőket is szem előtt tartva, **I. r. vádlott** szabadságvesztés büntetését a Btk. 82. §-a (2) bekezdésének a/ pontját alkalmazva 9 évre, **II. r. vádlott**t pedig 7 év 6 hónapra enyhítette.

Az objektív időmúláson túl az eljárás elhúzódását nem lehet megállapítani, hiszen valamennyi korábbi eljárás is időszerűen fejeződött be, a 2/2017. (II. 10.) AB határozatban, illetve a Be. 604. §-ának (4) bekezdésére tekintettel az 564. §-a (4) bekezdésének b/ pontjában foglaltakat nem kellett alkalmazni.

A szabadságvesztések végrehajtási fokozata a Btk. 37. § (3) bekezdése a/ pontjának ad/ alpontja alapján fegyház.

Az ítélőtábla a Btk. 92. §-a (3) bekezdésének a/ pontjában írtaknak megfelelően a vádlottak által házi őrizetben töltött időt is beszámította a szabadságvesztések tartamába. Ilyen rendelkezést kellett volna hozni az elkövetéskori Btk. alkalmazása esetén is, figyelemmel az EBH2013. B.5. számú elvi határozatban megfogalmazottakra.

Az ítélőtábla által kirekesztett bizonyítási eszközök beszerzésével felmerült bűnügyi költséget a Be. 574. §-ának (3) bekezdésében írtakra figyelemmel a Be. 576. §-ának (1) bekezdése értelmében az állam viseli (**L.Cs.** szakértő szakértői véleménye elkészítésével kapcsolatban felmerült 50 292 Ft - költségjegyzék 1. tételszám -, és a tárgyaláson történő jelenléti díja 5 080 Ft - költségjegyzék 56. tételszám -). Ez vonatkozik az első ítélet hatályon kívül helyezését követő megismételt eljárásban felmerült bűnügyi költségre is. A vádlottakat terheli a felmerülés arányában a Be. 574. §-ának (4) bekezdése alapján az első alapeljárás nyomozati szakában és a perújítási eljárásban felmerült bűnügyi költség, figyelemmel a Be. 574. §-ának (1) bekezdésére.

Az ítélőtábla az eddig írtakra tekintettel a törvényszék ítéletét a Be. 647. §-ának (6) bekezdése folytán alkalmazandó 606. §-ának (1) bekezdése alapján részben megváltoztatta, a helyes rendelkezéseit a Be. 605. §-ának (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Végezetül feltüntette a vádlottak személyazonosító igazolványainak megváltozott számát és **II. r. vádlott** új lakcímét.

Debrecen, 2018. szeptember 13.

Dr. Ficsór Gabriella sk. a tanács elnöke Dr. Elek Margit sk. előadó bíró, Dr. Nagy Éva sk. bíró

Záradék:

A Debreceni Törvényszék/217. számú ítélete az ítéletábra ítéletében foglalt változtatásokkal mindkét vádlott vonatkozásában jogerős.

Debrecen, 2018. szeptember 13.

. Ficsór Gabriella sk.

a tanács elnöke

A kiadmány hiteléül:
-kiadó-